

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo leto 1 gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino in dopise sprejema J. Krajec v Novem mestu.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za vsako vrsto z navadnimi črkami 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Dne 12. maja 1886 popoldne ob dveh bode redni občni zbor kmetiške podružnice Novomeške v čitalnični dvorani v Rudolfovem, h kateremu se povabijo čč: članovi in pri katerem se bode sledeče razpravljalo:

- 1.) Letno sporočilo načelnika in blagajnika;
- 2.) sporočilo načelnikovega namestnika o sledečih vprašanjih:
 - a.) Kako bi se dosegla postava za zljajšanje prepisov in izbrisanja plačanih ali zastarelih dolgov;
 - b.) kako bi se na vinarski in sadjarski šoli na Dolenjskem uvedel poduk ob zimskem času;
 - c.) ali se smejo pri tem zavodu zvanjani učenci dopuščati ali je tem treba dokazati, da so za poduk že šolani;
 - d.) naj se na to dela, da se sposobne ameriškanske trte na državne oziroma deželne stroške razdele med vinorejce in
 - e.) o napravi srečkanja.

Odbor kmetijske podružnice.

Dolenjska železnica v državnem zboru in — na papirji.

Dolenjska poslanca, prof. Šuklje in gosp. Pfeifer, sta se 7. in 8. aprila kaj krepko potegnili v državnem zboru za našo železnico. Prvi

je v dolgem govoru razkazal mučni položaj, v katerem tiči Dolenjska, ker je ne oživlja nobena železniška prometna žila. Dvajset let je že tega, kar se je prvič začelo govoriti o dolenjski železnici. Že 13. marca 1869. l. predložil je v državnem zboru tedanji trgovinski minister pl. Plener načrt postave, po katerem bi tudi v kratkem Dolenjska imela dobiti svojo železnico. Ta osnova se je sicer že 29. aprila umaknila nazaj, ker je državni zbor sklenil svoje zborovanje, a vendar se je koj na to poročalo deželnemu odboru kranjskemu, da dolenjska železnica ostane zasnovana. Leta 1872 vršila se je tudi tehniško-vojaška revizija te proge. Po gospodarskem prevratu leta 1873. pa je vsa stvar zaspala in ni je mogla obuditi nobena prošnja, nobena deputacija. Sedaj pa je vendar dozorela dotlej, da se je osnoval konsorcij za pričeta dela, da je 5000 gld. podpore dovolil kranjski deželni zbor in da je za tem naslikal puščobo dolenjskega gospodarstva, katera naravno izvira od železniškega nedostatka. V krajih, kjer bi po njihovej legi moralo biti najlepše prometno življenje, je vse mrtvo. Ker ni prometa, je na obupnej stopinji tudi kmetijstvo in rudarstvo, ležijo v zemlji neodkopani tudi veliki zakladi in trohnijo žilave moči razumnega in krepkega dolenjskega rodu. Izmej oblih koristij bodoče železnice omenjal je, da ima ona namen vezati

Podlistek.

Vlahi. (Konec.)

Sedanji stan razkolne cerkve je jako žalosten; naj že pogledamo na Rusko, na Srbsko ali Grško, nas pravoverne katoličane pa sovražijo bolj kakor kedaj, takó da večinoma še slišati nočejo o tem, da bi se zjedini z Rimom, češ, da smo mi krivoverci oni pa pravoslavni, pravoverni.

Ako se ud loči od telesa, zgubi življenje — razpada, gnije. Taka je s cerkvijo na Ruskem. Več ni edina, ampak nastalo je v njej mnogo ločin. Štejejo jih dandanes nad 60. Veliko Rusov zlasti v viših stanovih pa je zgubilo vso vero, jako mnogo jih je, ki ne verujejo nič in se zato zovejo nihilisti „ničverci“. Ti razsajajo grozno že več let

ter preté ves red prevrniti. Gotovo ste slišali, da so ti ljudje umorili prejšnjega cesarja Aleksandra II. ter storili že nepopisljivih zločinov brez števila.

Duhovščina ruska je v jako žalostnem in nesrečnem stanu. Nevedni so ruski duhovni sploh tako, da so nezmožni oznanovati božjo besedo — le zvanjajo duhovsko službo opravljati se nauče. Razun tega pa tare niže duhovstvo veliko ubožtvo. — Ker so oženjeni, jim je skrbeti za družino, prihodki so pa pičli, zato so mnogokrat prisiljeni sami obdelovati svoje polje ali opravljati druga ročna dela. Ravno v tej revščini je vzrok, da pri ljudstvu nimajo spoštovanja, ker so jako podkupljivi in le gledajo, kje bi se kaj „vjelo“. Škofje niso revni: a ker se jemlje le iz samostanov, ne poznajo stiske nižih duhovnov, pa jim tudi niso

z Dalmacijo ter čital izrek Wüllerstorff-Urbaira, veščaka glede na avstrijske železnice, rekše: „Podaljšati železnico Beljak-Ljubljana do Ogulina, tudi do Karlovca, ni le potreba za Kranjce, katerim bi se tako jako povzdignil domači promet, marveč bi to bilo tudi kos tistih prog, ki naj dalmatinske železnice zvežejo z avstrijskimi.“ Dolenjska železnica bi našo državno polovico zvezala s hrvatskimi železnicami, po teh pa z Dalmacijo, od katere je — na to državo ne more biti ponosna — popolnem ločena, čeprav je za dalmatinske železnice toliko žrtvovala. Drugo pa je, da mora oko Avstrije biti za bodočnost obrneno v zahodno stran Balkana v trgovsko pristanišče egejskega morja, a tja vodi najkrajša pot preko Kranjske do hrvatsko-bosenskih železnic. Tretja državna korist bi po dolenjske železnici navstala za vojniške čase, ker le po njej bi se vspešno dali varovati Dalmacija in Bosna. In slednjič pa prebivalstvo Kranjske tudi po zaslugah, katere ima v zgodovini monarhije, zasluži, da sedaj tudi država, ki je drugim kronovinam tako radodarna, zanje kaj žrtvuje. Glavna proga naj bi bila iz Ljubljane preko Rudolfovega do hrvatske meje, a odcepila naj bi se v Ribnico in Kočevje. Proračun zanjo znaša sedaj devet milijonov, v istini pa bi bilo stroškov veliko manj. Predložil je potem resolucijo, priporočajoč, da jo zbornica odobri: „Visoka zbornica izvoli skleniti: Visoka vlada se pozivlja, naj v kratkem predloži državnemu zboru vladni načrt za gradnjo dolenjske železnice.“

Državni zbor je ta nasvet rad sprejel, a voditelj trgovskega ministerstva ni dal kar nič upanja, da bi se kmalu začela zidati ta železnica, češ, da ni nikoga, ki bi jo zidal. —

8. aprila je zopet poslanec gospod Pfeifer izpregovoril k „gradnji državnih železnic“ in priporočal vladi načrt dolenjske železnice z novim razlogom, s tem namreč, da bi se državi pomno-

žili dohodki iz Rudolfove železnice, ako bi se le-tej po dolenjske železnici razširilo področje. Sicer pa je navajal tiste tehtovite razloge, zastran katerih se je že včeraj odobrila resolucija o dolenjski železnici. Srce mora boleti, je dejal govornik, vsacega iz južnih dežel, ker vidi, da so njegovi kraji, tako na Dolenjskem, tako v Dalmaciji brez železnice, v primeri s severom države jako zanemarjeni. Kranjci, osobito Dolenjci pa so se v turških bojih za državo neprestano žrtvovali in tudi pozneje je bila njih domovina prelaz raznim vojskam, gmotno teptana in uničevana. Dežela si ne more oddahniti, ker v mirnih časih so jo potem težile vremenske nezgode in ujime. Vrh tega pa je Kranjska v državno blagajnico veliko milijonov preveč plačala tako v neprimerem zemljiškem davku, tako tudi v pristojbinah. Navzlic temu obrtnost na Dolenjskem ni še povsem izginila, in hitro bi se na nova postavila na noge, če bi dobila občilo, dolenjsko železnico. Sploh so Dolenjci svoje železnice tako potrebni, da brez nje prej ali slej popolnoma obnemorejo. Dežela kranjska ima marsikak milijon pri državi v dobrem, tedaj sme zahtevati odplačilo za dolenjsko železnico, to tem rajše, ker država dobro gospodari, kadar z uporabljanjem kredita oživlja močna podjetja in odkriva nove vire svojih dohodkov. Govor gosp. Pfeiferja dobil je od desnice mnogo pohvale. Na ta govor ni dala vlada odgovora — pa vsaj je bila nas že z odgovorom prejšnji dan dovolj ohladila. — Živila torej dolenjska železnica — na papirji!

Nov nasvet, kako pomagati Dolenjcem.

(Dalje.)

Kdor je imel kedaj s tako vožnjo opraviti, ta si jo zapomni. Mislimo si le, koliko dni potrebuje voznik iz Notranjskega ali Gorenjskega, predno doli na Dolenjsko do Metlike, Semiča ali blizu tje pride! Res, s praznim vozom gre še, toda

očetje, marveč le trdi gospodarji. — Vsi pa so popolnoma odvisni od vlade, kajti cesar jim je prav za prav papež. Ta pa prepoveduje ostro prestopiti v katoliško cerkev; kdor bi to storil, ga ne čaka družega, kakor da zgubi premoženje ter se prežene v ledeno Sibirijo.

Iz tega je pač razvidno, da je sedaj še malo upanja, da bi se Rusija zjedini z Rimom. Ali pri Bogu je vse mogoče. Morda porabi Vsegamogočni ravno žalostni stan ruske cerkve v to, da jo pripelje zopet v naročje edino prave katoliške cerkve, od katere jo je odtrgala tuja zvijača.

Kaj pa v Carigradu in po družih južnih krajih, je li tu kaj več upanja za zjedinenje?

Razkolniške cerkvi se godi po teh krajih prav podobno kakor na Ruskem: razpada bolj in

bolj. Duhovščina viša in nižja je sploh še bolj spridena, kakor na Ruskem. Cerkvene službe, zlasti više, se kupujejo in prodajajo za denar — da za denar se premnogokrat prodajajo tudi druge najsvetejše reči. Nevedna je duhovščina nepopisljivo. Ker je pa temu tako, kako bi mogla najti resnico? in ker sama ne vé, kje je resnica, kako bi mogla do nje pripeljati ljudstvo, za katero ima skrbeti? Pač pa znajo nekaj jako dobro — obrekovati katoliško cerkev, papeža, škofo in duhovne. Pravijo, da vsa nesreča prihaja od rimske cerkve, da je ta krivoverna; prepovedujejo svojim vernim pečati se s katoličani, češ, da ne bi zvedeli resnice. — Zlasti pa se v takej sovražnosti odlikujejo bližnji naši bratje Srbi. Ti večinoma bolj sovražijo katolika kakor pa Turka. Iz tega je pač jasno, da v

nazaj, nazaj! Kako je treba živino trpinčiti po mnozih klancih, katerih tu vsak hip najdeš; kolikokrat je treba priprege, koliko ta stane in zraven tega se še kaj težko ne sme naložiti. Taka vožnja stane skoraj polovico toliko denarja, kakor je poln voz vina vreden; koliko le voznik potrebuje! Naj si bode vino še tako dobro, naj ga gospodar še tako ceno kupi, v drugič po-nj nerad gre, in če se mu le drugje prilika ponuja, če se mu le „čifut“ v hišo prikaže, raji ž njim kupčijo sklene. To pa največ radi slabih cest, ko vožnja preveč dni trpi, ko živina se preveč muči in voznik preveč plačila zahteva, ker ne zamore več vina naložiti, ker je voznik dostikrat v nevarnosti, da se mu voz ne zvrne. V očigled tacim razmeram se ne more našim trgovcem z vinom in krčmarjem zameriti, da si raji s tujim kakor z domačim blagom kleti polnijo, in da raji tujcem dobiček dajo, kakor domačinu.

Da je ta že sam na sebi dosti velik vzrok vsled katerega mora vinska kupčija na Dolenjskem hirati, in da bode v bodoče žalibog še bolj, vendar ni edini. Tej kupčiji stavijo se še druge zapreke na pot, ki ravno iz te napake izvirajo. Kedar vinski trgovec ali krčmar od Dolenjca vino kupuje, tedaj mu najpred vse naštete sitnosti zaradi vožnje navede. Ko ga je tako omehčal, potem pak mu obljubi za njegovo težko pridobljeno kapljico tako nizko ceno, da je groza. Pri takej ceni izgubi ves svoj trud, ki ga je z vinogradom imel; zadovoljen mora biti, ako toliko dobi, da more delavce plačati in davek odrajtati — in pa še vesel, da je svojo kapljico v denar spravil, kajti, ako je pri prvej priliki ne dá, pri drugej je gotovo ne bode; ker kupec se ne povrne več. Vsled tega izgubi ta polagoma veselje do vinorejstva,

tacih okoliščinah ni misliti na zjedinenje. Neko-liko boljši so v tem Bulgari. Ti nikakor tako ne črté nas katoličanov kakor Srbi: mnogo se jih je že zjedini- lo v zadnjih letih — in ko ne bi tega tako zabranjevala ruska vlada, smelo bi se upati, da bi jih stopilo še veliko več v pravi hlev Kristusov.

Pripoveduje se, da je sedanji patrijarh v Carigradu pripravljen, da bi se združil z Rimom. Toda Rusi si baje prizadevajo na vse kriplje, da bi to zabranili.

Žalosten je toraj stan, kar se tiče vere pri naših bratih slovanskih Rusih, Srbih in Bulgarih; toda ne obupajmo! Molimo marveč goreče, naj Gospod vzame lupino od njih oči, da spregledajo in vidijo resnico! Čestimo zlasti sv. Cirila in Metoda, ki sta njim in nam prinesla luč prave vere, naj ločene zopet privedeta na pravo pot s svojimi mogočnimi priprošnjami pri Bogu!

boji se denar v vinograde vtakniti. Ako mu letina ne stori, ali ako trgovca ni, ostane mu vino, katero lahko sam popije, denarja pa le ni; če se je pa enkrat zadolžil, dolg navadno ostane. Te žalostne okoliščine in izkušnje Dolenjca, oplašijo in storé otrpnenega; on se ne briga za zboljšanje vinogradov, on ne napreduje v vinorejstvu in kletarstvu — on ostane pri starej navadi in šegi — njega ne prepričaš o kateri boljši naredbi — ker ga tako prepričati ne moreš, da bi videl korist.

Težko stanje imela bode prihodnja vinorejska šola na Dolenjskem, predno se bode zamogla razvijati in svoje blagonosno dejanje koristonosno obrestovati. Imela bode opraviti z ljudstvom, ki je vsled prirojene vnemarnosti težko podučiti in še težje do tega pripraviti, da bi se novih naredb in pripomočkov — posebno, če kaj stanejo — poprijelo. In čemu tudi? Če nij kupca, ali pa če je kupec, ki smelo ceno dela, kakor hoče. Mnogo bode Kranjska za vinorejsko šolo na Dolenjskem žrtvovala — ona bode vse storila — kar bi mogla temu zavodu koristiti — toda ako dežela na Dolenjskem ne bode takih cest naredila, kakoršne so na Gorenjskem ali Notranjskem, zastonj bodo njeni stroški — kakor bob ob steno — brezvspešen bode trud vinorejske šole. Ako se ceste ne popravijo — sploh z Dolenjsko ni govoriti, da bi se kedaj v narodno-gospodarskem oziru pomagala.

A ne samo ti uzroki uplivajo slabo na Dolenjce, so še drugi in tu je zopet v prvi vrsti: pitje piva.

(Konec prihodnjič.)

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Državni zbor se je odložil čez velikonočne praznike. Delalo in govorilo se je letos veliko od dobro avstrijske kakor tudi od nasprotni strani. Pokazalo se je posebno, kako daleč so vže zašli liberalni Nemci. Nekov Knoc je govoril tako izdajalsko za Avstrijo, da bi dobil ječo za plačilo, ako bi govoril tako zvunaj državnega zbora. Gnjsi se tako počenjanje celo nemškimi Prusom v Berlinu. — Sklenila se je domobranska postava ali črna vojska. — Povedali smo vže, da bode moral biti po tej postavi Avstrijanec vojak do 42. leta. Vendar ga bode pa zadela ta dolžnost samo ob vojskinih časih in sicer le tam, kjer bode vojska — ne tudi drugod po cesarstvu. Pa kaj bode imela ta vojska opraviti? V boj sploh domobran ne bode šel, marveč le v domači deželi varoval železnice, mostove, vojašnice, magacine itd.; spremljal bode vjete sovražnike, živež za vojsko, da se s tem ne bodo odtegovali vojski pravi vojščaki. — Rusi se baje te naše postave prav bojé.

Pač brez vzroka, vsaj imajo vže sedaj veliko več vojakov kakor mi.

Za cesarskega namestnika v **Dalmaciji** je imenovan general Blažekovič. To je jako mlad mož, ali Dalmatinci so z njim zadovoljni, ker je Slovar — rojen Hrvat.

V **Galiciji** je nastal nekov upor tamošnjih kmetov zoper plemenitaše — pa so ga hitro za-
dušili. V tej deželi ste pogoreli tudi mesti Strij in Lisko. Škoda in revščina je vsled tega grozno velika.

Kaj je novega po širokem svetu?

Prusi so napravili mir s cerkvijo. 13. aprila se je glasovalo zato, da se odpravijo nekatere krivične postave, ki so vže toliko časa grozno trle nemške katoličane. — Ali ravno ta pruski zbor je pa tudi sklenil grozno krivico: dovolil je 100 milijonov, da se bodo nakupovala poljska posestva, naseljevali Nemci — Slovani — Poljaki pa podili iz dežele! — To ne bode prineslo Nemcem sreče. Krivica še nikdar ni rodila dobrega sadu.

Francozi pa še vedno tlačijo katoliško cerkev. Starček kardinal in nadškof v Parizu, Guibert je povedal predsedniku v pismu ostro pravico. Neverniki se jeze, ali vsi pravi katoličani mu dajejo prav. Tudi papež so ga pohvalili.

V **Italiji** razsaja kolera okoli Milana, Benetk in Kejoče — pa tudi v južnej Italiji. — Tudi v tej deželi se hočejo delavci kujati. Čudno ni, ker so res grozni trpini; — še za polento si ne prislužijo dovolj — vsaj vidimo, kako gredo po svetu s trebnom za kruhom.

Bulgari še sedaj ne vedo kaj bode. Pač so združeni; ali kdo vé, kaj prinese prihodnji čas? Rus, kakor je videti s knezom Aleksandrom ni zadovoljen. Čuje se celo, da vtegne kar z vojsko zasesti Bulgarijo. — **Grki** ob meji so oboroženi do ušes — taka reč res ni ravno lahka. Sicer se je Grkom ostro zapovedalo, da morajo orožje odložiti; misliti je, da se bode to zgodilo, — ako pa ne, imamo gotovo vojsko. Iz te pa lahko pride vojska po celej Evropi, ker bodo nekatere vele-vlasti gotovo z Grško — druge pa zoper njo.

Črnogorski knez je dobil od turškega sultana imeniten red za piruhe. Čudno! pred nekterimi leti bi ga bil pač raje prikrajšal za glavo! —

Albanci ob črnogorskeji meji nekaj rogovilijo; branijo se priti pod črnogorsko oblast.

Ruski car biva v Krimu v Livadiji ob črnem morju. Veliko slavnih mož, generalov, ministrov, itd. je tjekaj popotovalo. Sluti se, da so se sklenile važne reči. Ali mogočnemu vladarju rovarji „nihilisti“ tudi tu ne dajo miru, marveč iščejo priliko, kako bi ga spravili spred nog. Nekaj so jih vže vjeli. Mogočen vladar pa je v vednem strahu!

Gospodarske stvari.

Poduk našemu kmetu.

****** Kdaj naj se pepel po travnikih in deteljiščih potrese, spomladi ali jeseni? Dolenjci imate navado, pepel, kar ga čez zimo napravite, spomladi, dostikrat še le aprila meseca po travnikih ali še rajše z gipsom po deteljiščah raztresati. To pa je malo prekasno. Pepel potrebuje, da se razkroji in rastlinski živež postane, obilo vlage. Če se je pepel po travniku raztrosil spomladi, ko je že deževje minulo, bo travi malo ali pa tudi nič koristil; škoda za pepel! Tudi ga, če je vreme suho, lahko sapa odnese drugam, kar zopet dotičnemu gospodarju ne koristi. — Najbolj bo torej pepel spraviti do jeseni; jesen pa, ko se deževje prične, zatrositi ga po mahovitih travnikih in takih, ki dajejo slabo kislo travo. Pepel zatara mah in zboljša travo, če smo ga o pravem času rabili. Tudi trdijo skušeni kmetovenci, da je bolje deteljo gipsati v jeseni ko spomladi. Pravijo, da gips, jeseni raztrošen ne le več zaleže, ampak da tudi konji po taki detelji ne kozlajo tako radi, kakor če se je gipsala spomladi.

Píše se nam:

Iz Krškega. — (Bogati Hočev var je umrl). To je za Krško in za vso Dolenjsko, kjer je kaj malo bogatinov, imenitna dogodka. G. Martin Hočev var je bil rojen l. 1810 v Podlogom pri Velikih Laščah kot sin kmečkih starišev. V šolo je hodil le malo v Ljubljani. Stopil je pozneje kot dacar v službo k svojemu bratu Janezu, ki je imel dac v zakupu. Z veliko varčnostjo in pridnostjo prihranil si je toliko, da je pozneje sam dac v zakup jemal in se vdeleževal še pri družih podjetjih, pri katerih je bil toliko previden ali srečen, da so mu dobiček prinašali. V Krškem se je, bil pred 42 leti naselil, oženil pa se je bil pred 38 leti ter dobil v gospej (Mulej-eva iz Radovljice) kaj marljivo, prebri-sano in varčno gospodinjo. Otrok pokojni ni imel, da bi mu bili pridobljeno premoženje krčili; zato je njegovo imetje raslo od leta do leta. Pokojni pa je velik del pridobljenih novcev porabil za koristni in blagi namen. V Krškem je sezidal l. 1877 velikansko šolsko poslopje, ki ga je stalo okoli 100.000 gl., in ga podaril za vse čase šolskemu okraju. V njem ste lepo pospravljeni 2 šoli: štirirazredna ljudska in tri-razredna meščanska šola. Pogreb njegov je bil v torek 20. aprila, in sicer kaj lep, tako lep, da krško mestece tako lepega kmalo ne bo videlo zopet. Vse mesto je bilo na nogah; gospode je bilo posebno iz Ljubljane veliko. Vencev je bilo okoli 60. Pokopali so ga na tukajšnjem

pokopališči začasno v neko rakvo. Pozneje pa se mu bode menda nova kapelica sezidala. — Iz oporoke se vé, da je glavni dedič velikega premoženja, ki znaša menda okoli milijon, njegova soproga. 1200 gl. je baje dobila ljubljanska otroška bolnica, precej veliko (4000 gld.) ljubljansko nemško pevsko (filharmonično) društvo, 4000 gld. ljubljansko sirotišče. Meščanski šoli v Krškem je podaril za ustanove učencem iz krškega okrajnega glavarstva 30.000 gld. Ravno toliko za reveže v Krškem in še eno hišo. Za cerkev tukaj 6000 gld. Za zidanje šole v Kostanjevici ali Mokronogu 6000 gold. Njegova brata sta dobila lepa posestva v Lašičah, Ljubljani in pri Novem mestu. Graškemu mestu, kjer je večkrat bival, zapustil je 10.000 gl., in sicer za siromake 5000 gold., obrtniškemu društvu 5000 gld. Otroci (devetero) enega brata dobili bodo menda po 10.000 gold. Razni darovi so namenjeni tem in onim, kar pa ni na tanko znano. Prihodnjič bomo poročali, ako kaj več izvemo.

Kar je bilo lepo od pokojnega gospoda Hočevarja je še to, da je bil dober kristijan in ponižen mož, a kar Slovenci obžalujemo, je pa to, da je verjel onim svojim nemškomislečim prijateljem, ki so hvalili nemščino kot tako zelo potrebno reč. Zato je pokojni Hočevar za nemščino in nemške reči veliko denarja izdal, za slovenske naprave pa malo. Od takih prijateljev je bil celó v dolenjskih mestih v državni in deželni zbor izvoljen. — V pokojnem imamo pa sicer Dolenjci pač vzgled, da se z varčnostjo, pridnostjo, zmernostjo, delavnostjo dospe lahko do lepega imetja.

Iz Vinice pri Šmarjeti. — Zares žalosten je veliki teden, ko se spominjamo trpljenja in smrti našega izveličarja. Prve dni smo imeli deževno vreme; zvonovi so omolknil, zdi se mi, da je vsa narava nekako žalovala. Tem večji hrup pa so delali te dni fantje v naši fari, tako da smo imeli zares žalosten veliki teden. V Zalogu, kake četrt ure od naše vasi, so pri nekemu gospodarju, dné 19. mal. trav. kopali v vinogradu. Pijani seve da so bili celi dan, ker so rjuli kakor divja zver. Zvečer so se za eno majhno reč, ki ni bila vredna piškavega oreha, sprli tako, da je prišlo do tepeža. Neki mlinar v Zalogu je dobil tudi en par zaušnic. To ga raztogoti da skoči domov po puško in gre nazaj. Potem pa sreča nekega kmetskega fanta — mlinar nameri nanj in sproži. K sreči ga ni zadel v prsa, ampak v desno roko. Ker je bil pijan, ga to tako raztogoti, da skoči na mlinarja, in mu jih prav dobro nabriše. Ali njemu je tudi mnogo krvi oteklo, ker ima devet svinčenih zeren v roki. Komaj je domov

prišel, kjer zdaj trpi grozne bolečine, ter pravijo, da težko da bi bila kedaj njegova roka zdrava. In kedo je vsega tega kriv? Zopet moram reči, da nesrečni šnops. Kedaj bomo vendar rešeni te kuge, ki nam napravlja toliko nesreč in žalosti? — Pa naj rajše molčim od tega, in Vam sporočim kaj bolj veselega. Upamo, da bomo imeli letos prav dobro letino, kajti prav lepo kaže krog nas po polju in vinogradih, in sadje cvete, da je veselje. Ako nam prizanese ljubi Bog in nas obvaruje kakošne uime, upamo, da bomo zopet vsega obilo pridelali. Še nekaj naj Vam povem, gospod urednik, naši kmetje na Vinici se kaj zanimajo za nauke, ki so v „Dol. Novicah“ in so že tudi začeli ravnati se po njih. Kaj čuden se meni zdi dopis iz Trebnjega, da ne morejo spolnovati naukov „Dol. Nov.“ Vinica pa, dasi ni ne mesto, ne trg in tudi ne farna vas, pa me kmetje pri vsaki priložnosti prosijo, da jim naj razkladam nauke, ki so v „Dol. Novicah“, kar iz srca rad storim, in kmetje me z veseljem poslušajo, in se tudi ravnajo po njih. Posebno ob nedeljah prihajajo k meni. Prav iz srca smo ustanoviteljem hvaležni, za ta list, ki nas tako lepo podučuje. Zagotovim Vas, da si boste s tem listom pri dolenjskih kmetih neumrljivih zaslug pridobili in pametni kmetje bodo Vam vedno hvaležni.

Iz Podružnice Kranjske gore 25. aprila. Ker ste začele slavne „Dol. Nov.“ tudi gorenjske dopise prinašati, kar nas prav veseli, zato častiti bralci ne bote zamerili, ako vam tudi jaz kaj sporočim. Pred nekoliko tedni imeli smo še mráz in precej veliko snega, bali smo se, da bomo imeli v veliki noči še sneg, kakor je pri nas večkrat o sv. Jurju polje z njim pokrito. Nastalo je toplo, da zamoremo lahko na polju delati in imamo prav lepe velikonočne praznike. Počastili smo velikonočni god s strelom; možnarji so pokali, da je bilo veselje. Samo to smo žalostni, ker so naš vrli častiti gospod župnik že od adventa bolni, da ne morejo maševati. Bog daj, da bi se nam kaj kmalo okrepčali in da bi mogli svojo častno službo nadaljevati, kar iz srca želimo vsi farani. To nas pa vendar tolaži, da imamo tako če ravno še mladega, pa čvrstega in za božjo čast vnetega gospod kaplana Valentina Bernika. Zdaj o velikonočnem času imajo sami veliko opraviti, pa vendar vse z veseljem storijo, za kar smo jim hvaležni.

Nadalje naj še to omenim, ker ste slavne „Dol. Nov.“ v zadnjem listu prinesle dopis kako doto obljubujejo, se mi čudno zdi. Če namreč tak doto obljubi, ki nima nič, se mu gotovo ne verjame; obljubiti zamore le tisti, kateri je zmožen plačati. Dalje se pravi, da hiše ali kajže rastejo kakor gobe. Pri nas je pa ravno nasproti. —

V naši vasi jih je le menj: tri so že razkopane in dve pa ne obljudene. Tudi tega dopisniku ne verjamem, da bi bili zaročniki ali tisti, ki so se na prosto poženili, kmečkim posestnikom v škodo, vsaj zakon ni samo za bogate, ampak tudi za revne. Tudi ni zadosti, da je premožen, pa je morebiti največi bedak; gledati je treba pred vsem na zadržanje, ne pa na to: če je reven, ako se na roke ali na prosto ženi, pa zraven spolnuje te številke, kakor so v zadnjem listu „Mir“ popisane, ki so: „moli, delaj in šparaj“. Tak gotovo ne bo kmečkim posestnikom v škodo, ker pri takih je morebiti večja zadovoljnost, večja pokorščina in večja krščanska ljubezen doma. Ne zatirajte bornih, vsaj če ne bo bornih, kdo bo pa delal, ker pridnih poslov in dninarjev pri nas le pomanjkuje, lenuhov in zanikernikov je preveč; tisti so v škodo kmetu, ker jih moramo brez dela rediti. Nobenega ne poznam takega na prosto oženega, ki si je hišo z svojim prišparanim denarjem kupil ali naredil, da bi bil brez posebne nesreče slabo obračal. — Tudi pri nas je v navadi pri svatbah, da se tirja od ženina po 10 gld. ali pa še več — pa le v šali ali za špas. Ko bi se pa nič ne zahtevalo, bi se reklo, da nevesta malo velja. Ako je pa vendar kak skop ženin, se pa ne tirja. Zato ko bi bil še enkrat samec, ne hotel bi iti v Velike Poljane po nevesto, kjer imajo ženske toliko opravljati, in moške pa take kukavce, da veliko obljubijo pa dati nemorejo.

Dostavek vredništva: Vsacemu ubozemu se pač ne sme braniti ženitev: priden človek pač izhaja tudi v zakonu; ali ženitev lenuhov, katerih je pa dandanes pač mnogo, kakor sami pravite — je gotovo kmetom v pogubo. Ali ne veste, da mora vse take otroke rediti soseska? Ali ne veste, da imajo leni stariši večinoma lene, ničvredne otroke — postopače, uzmoviče? Kranjske soseske, tudi gorenjske, bi vam o tem lahko veliko povedale. — Ona navada pa, da se tirja od ženina denar je ostudna na Dolenjskem, kakor je grda na Gorenjskem in se mora zavreči. Ali je morebiti nevesta dobra, pridna zavolj desetaka, če je sicer lena? spridena? Tudi dobro vemo, ker smo bili že sami veliko na Gorenjskem, da je tudi gori več kakor enkrat tekla kri zato, ker se je od ženina zahtevala odkupnina. To pa ni bil samo „špas“. Če ste v vaši dolini tako dobri, blagor vam, sicer pa vemo, da si fantje radi skočijo v lase. — Pa tudi to vemo le predobro, da tudi gorenjski očetje le prevečkrat izgovarjajo svojim hčeram prevelike dote — predenj dajo grunt sinu — in ga tako vržejo naravnost v revščino. Ali ne poznate nobenega tacega? Mi jih poznamo veliko!

Domače vesti.

(Presvitli cesar) podaril je za nov altar v farni cerkvi v Štangi pri Litiji 200 gld.

(Slovensko uradovanje.) C. kr. okr. šolski svet v Krškem je sklenil, da bode slovensko uradoval. To je lepo! Naj bi ga še drugi uradi posnemali! Iz tega pa razvidijo tudi še vsi tisti župani, duhovniki in učitelji, ki le nemško pišejo, kako po nepotrebnem tuj jezik rabijo, ko se je še celó cesarska gosposka odločila, slovensko uradovati.

(Kegljanje na dobitke) priredil je odbor meščanske straže v korist mestne in meščanske godbe za napravo instrumentov. Kegljalost bo v Brunerjevi gostilni od 2. maja počenši. Prvi dobitok sta 2 cesarska cekina v okvirju. — Namen je hvale vreden in mi toplo priporočamo, da se na kakoršen način koli stvar podpira, da se godba ohrani, ki je sedaj pravi kinč mestu.

(Umrla) sta g. Anžiček, učitelj v Metliki, in g. Vozlaček, učitelj v Velikih Laščah.

(Procesije) pri Vstajenji Gospodovem so se v Novomestu vršile pri lepem vremenu v izglednem redu. Veliko ljudi tudi iz okolice je prišlo, kateri so se vsi pohvalno lepo vedli.

(V Kostanjevici) se pridno sadé ameriške trte, katerih se ne prime trtna uš. Ker je ravno doli ta mrčes napravil uže mnogo škode, je storilo s tem slavno ministerstvo veliko dobroto našim kmetom, ki bodo blizo dobivali ameriške trse, da nanje pocepijo svojih domačih. — Delo vodi g. Reichel.

(Kako se trte cepijo), razlagal je tajnik c. kr. kmetijske družbe g. Gustav Pirc v nedeljo 11. aprila dopoldne v Križevem pri Kostanjevici, popoldne pa v Čateži. To je za te kraje kaj potrebno; kajti trtna uš je na desnem bregu Krke, zlasti v fari križevski že velik del lepih vinogradov uničila. Te vinograde treba je zdaj zasaditi z amerišskimi trtami, ki se pa morajo z našimi požlahniti, da bodo rodile dobro kapljo. Nekaj ameriških trt je že došlo na Dolenjsko, v Novo mesto in Krško.

(Iz Radovice) se nam poroča, da je velikonočno nedeljo 3 leta staro dete v gnojnico palo in se vtopilo. Vsi poskusi, dete oživeti, so bili brezvspešni. V torek je bila prišla komisija.

(Premembe pri uradnikih.) Uradnika pri okrajnih glavarstvih, g. Oršulek v Krškem, in g. Zupanc v Črnomlju sta menjala s službami.

(Vstreljil) se je v ponedeljek večer ob 10. uri žandarmerijski stražnik v Grosupljem. Težko ranjenega so pripeljali v ljubljansko bolnišnico.

(Banka „Slavija.“) Nov dokaz zupanja in veljave pridobil si je slovanski ta zavod tudi med Nemci. Glavno ravnateljstvo „alpinsko montanske družbe“ na Dunaji priporočilo je námreč banko „Slavijo“ podredjenim si uradom, pozvavši jih v to, da si uradniki in delavci „alpinsko montanske družbe“ zavarujejo pri njej življenje.

(Poštne uradne ure v Novomestu) so od 1. maja počenši predrugačene. Sedaj se bode uredovalo zjutraj od 8. do 12. ure. Popoldne od 2. do 6. ure. Ob nedeljah kakor dosedaj zjutraj od 9. do 12. ure, in popoldne od 3. do 4. ure.

(„Kres“) bode izhajal v bodoče kot poučen in znanstven list vsacega četrt leta v zvezkih, po 6 tiskanih pol obsegajočih. Cena za celo leto 3 for. — Naročnina naj se pošilja tiskarni društva sv. Mohorja v Celovec. — Želimó mnogo naročnikov.

(V Kopri) so se stepli pijani delavci in vojaki. Nekaj je bilo ranjenih. Štiri delavce so zaprli.

Darovi za prenovljenje frančiškanske cerkve v Rudolfovem:

(Dalje.)

Čast. gospa Kravs	1 gl. — kr.
„ „ Preatoni	3 „ — „
„ gospod A. Zaman (vdrugič)	2 „ — „
„ „ Fr. Mayr	5 „ — „
Neimenovani	1 „ 50 „
Neimenovana	5 „ — „
„	2 „ — „

(Dalje sledi.)

Razne vesti.

* (Dolge zime), kakor letos, so bile v letih 1767, 1797, 1800, 1808, 1814, 1821, 1825, 1853, 1858, 1865. Vendar so bile po dolgi zimi večkrat dobro letine. — Leta 1767, 1797, 1821, 1858 so bila rodovitna leta, posebno za vino. Dokaz, da je bila letošnja zima zelo dolga, je posebno to, da avstrijske železnice, od kar obstojé, 15. marca še nikoli snežnega pluga rabile niso, kakor so to letos storiti morale.

* (Dobro zdravilo zoper ozeblino) je posebno Limona, ako se ozeblina s tem sokom pomoči, vse srbišče mine in se ne povrne več.

* (Zoper bolezen v grlu) je neki prav dobro, ako se med iz satovja izcedi, ter tisto satovje na vrat navezati; to ohladi. Verjetno je vse to, skušnija tudi ni draga, in morebiti ima kdo to zdravilo naj bolj pri rokah.

* (Dobro zdravilo za opekline) je med. Opečeni del, ako se z medom pomaže, se precej ohladi in niti mehurji se ne naredo.

Smešnice.

V gostilni so sedeli pri enej mizi katolišk župnik pa dva luteranska duhovna s svojima ženama. Eden luterancev naroči za južino 4 jerebice. Ko se prinesejo, pravi katoliškemu duhovnu: Razdelite tako, da bode povsod enako — ali rezati nič ne smete. — Ta se kar nič ne prestraši, ampak položi pečeno je-

rebico pred luteranca rekoč: Vi, Vaša gospa pa jerebica ste trije, potem dene drugo pred soseda, ter pravi: Vi in Vaša gospa in jerebica ste trije — jaz in ostali dve jerebičici smo pa tudi trije — torej jaz dve pojem.

Katolišk župnik se je peljal po železnici z družbo gosposkih ljudi, med katerimi je bila novošegna gospa. Ta je zabavljala na vso moč zoper vero in šege katoliške cerkve. — Ali duhoven je le tiho molil svoj breviar, kakor bi je ne slišal. To jezi neverno žensko in obrne se naravnost k g. župniku ter pravi: „Gospod, jaz vendar govorim o rečeh, za katere bi se morali tudi vi brigati, ali kar molčite. — „Gospa,“ pravi duhoven, „vi ste pač veliko brali?“ „Se ve da sem“ ona odgovori. — „Torej tudi sv. pismo.“ — „O tudi odvrne gospa — „nektare reči še s posebno pridnostjo.“ — „Dobro! reče župnik, „potem vam je znana povest od Balaama in njegove oslice. Tam je zapisano: Ko je govorila oslica, je molčal prerok. To imate odgovor, zakaj sem molčal, ko ste vi govorili.“ — Sedaj je pa gospa molčala.

Loterijske srečke.

Gradec 17. aprila	85	20	51	26	30
Trst 24. aprila	25	62	43	68	28

Globoko užaljeni, naznanjamo tužno vest, da je naš preljubljeni sin, oziroma soprog, oče, svak in sinah, gospod

Ludovik Kalčič,

trgovec in posestnik,

po dolgej in mučnej bolezni, previden sè svetimi zakramenti za umirajoče, včeraj popoldne ob 4. uri, v 25. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bode v četrtek 29. aprila ob 5. uri popoldne.

Svete maše zadušnice se bodo brale v mnozih cerkvah.

Dražega rajncega priporočamo vsim sorodnikom, prijateljem in znancem v blagi spomin in miletev.

Rudolfovo, 28. aprila 1886.

[40]

Žalujoči ostali.

Zahvala.

Za milo sočutje, za poklonjene krasne vence povodom smrti presrečno ljubljenega gospoda

Ludovika Kalčiča,

kakor tudi za mnogobrojno udeležitev pri pogrebnem sprevodu izrekamo vsem najtopplejšo zahvalo.

Novomesto, 30. aprila 1886.

[41]

Žalujoči ostali.

Ferdinand Haika, lekarna „pri Kroni“ v Novomestu

priporočuje p. t. mestnemu, in občinstvu iz okolice
sledede zdravstvene specialitete.

Anatherinova ustna voda dr. Poppova 1 gld. 40 kr.,
po dr. Poppu ponarejena 40 kr., zobni prah 20 kr.
Apnovit-železov syrup, lekarja Herbabnyja. Stekle-
nica 1 gld. 25 kr.
Cacao-štupa, firme Timeus in Jordan, zavoj 50 kr.
Eau de Cologne. Steklenica 50 kr.
Angleški čudotvorni balzam. Steklenica 10 kr., dva-
najst steklenic 1 gld.
Dalmatinski prah zoper mrčes, zavoj 10 kr., stekle-
nica 25 kr.
Glycerin najfinejši, steklenica 10 kr. — Benzin 10 kr.
Opodeldok, proti trganji. Steklenica 10 kr.
Poudre de riz. V zavitkih po 10 kr., in v škatljicah
po 40 kr.
Ribje olje, najbolje vrste. Steklenica 1 gld.
Santoninske pastile. V škatljicah po 10 kr., 12 škat-
ljic 1 gld., 100 gramov 50 kr. 1 kilo 4 gld.
Seidlitzovi praški. Škatlja po 12 parov 80 kr.
Šumeči praški. (Brausepulver) Škatljica 12 parov 30 kr.
Dr. Gelis-ev jedilni prah. Škatlica 84 kr.
Kwizda-jev „Gichtfluid“. Steklenica 1 gld.
Kwizda-jev „Restitucijski fluid“ za konje. Steklenica
1 gld. 40 kr.
Marijaceijske želočne kapljice. Stekl. 35, 20 in 10 kr.
Nestlejeva otročja redilna moka. Škatljica 90 kr.
Pagliano syrup. Steklenica 1 gld. 20 kr., — Pagliano
prah, škatljica 1 gld. 20 kr.
Pain-Expeller. Steklenica 40 kr.
Dr. Pfeffermanova zobna pasta. 1 gld. 25 kr.
Praško vseobčno domače mazilo. Škat. po 35 in 20 kr.
Pserhoferjeve c. kr. priv. kričisteče kroglice. Škat-
ljica 21 kr., šest škatljic 1 gld. 5 kr.
Rosov življenski balzam. Steklenica po 1 gl. in po 50 kr.
Seigelneve kroglice. Škatljica 50 kr.
Želočna sol. Škatljica 75 kr. — Gastrophan. 70 kr.
Franzbrantwein, (žganje in sol) v steklenicah po 80
in 25 kr.
Carlsbadov „Sprudelsalz“. Steklenica 1 gld. 10 kr.
Tamarinden-pastile. Škatljica 75 kr., kos 8 kr.
Schaumanova sol za želoce, 75 kr.
Kapljice proti zobobolu, 10 kr.
Šmidov flajšter zoper kurja očesa. Škatljica 23 kr.
Bibergeist, 20 kr. — Kropfgeist, 10 kr.
Theer-Seife in Glycerin Theerseife, po 35 kr.
Hoffmannsgeist in Melisengeist, po 10 kr.
Štupa za svinje, 30 kr. — Štupa za krave, da se
jim mleko zboljša, 35 kr.

≡ Dobiva se še velika vrsta drugih zdravil, ktere
niso tu našete. Izvanredne zdravila naročujejo se
nemudno in najboljše vrste. ≡ [39—1]

RAZGLAS.

Daje se na znanje, da bode z dovoljenjem vis.
c. kr. deželne vlade v Ljubljani z dné 28. marca
št. 3024. navadni letni somenj st. Jurja v trgu
Žužemberku letos na 8. maja prestavljen.

Trško predstojništvo v Žužemberku,
dné 11. aprila 1886.

[36—2]

Franjo Florjančič,
trški predstojnik.

30 mernikov krompirja

dobre sorte je naprodaj pri

[37]

Janezu Mežnaršiču v Kandiji.

Odgovorni urednik, izdajatelj in založnik J. Krajec.

V. H. ROHRMANN,

naslednik JOS. STRZELBE

v Ljubljani

kupuje v vsaki množini po najvišji ceni:
češminjevo lubje, norice (Belladonna),
jeternik (Leberkraut), sladke koreninice,
volovski jezik, šmarnice kuhinjske kosti,
[25—4] i. t. d.

Na Dolenjskem prevzame
blago iz prijaznosti gospa

Marija Rohrmann

v Rudolfovem (Novem mestu),
kjer se tudi razno milo (žajfa) in sveče pri
enaki kvaliteti po ravno isti ceni dobé, kakor
kje drugod, ako se resnična cena pove.

Usnjarija

(Rothgärberei)

[26—3]

z vso pripravo se daje takoj v najem.

Natančneje pod naslovom:

Franc Kastelic v Rudolfovem.

Na prodaj

posestvo, za obrtnika posebno pripravno, obstoječe iz
hiše in gospodarskimi poslopji in več njiv se takoj
prodá. Več pové lastnik

Janez Hrovat,

[35—2]

št. 4. v Gotni vasi pošta Novomesto.

Cvet

zoper protin in trganje,

po dr. M. Brankovič-u. — Cena 50 kr.

Dobiva se pri **Dominik Rizzoli-ju** lekarju
pri „Angelju“ v Novem mestu. [29—2]

[31—3] Gorenjski in Samoborski

gips za deteljo

tudi **cement** za zidanje vodnjakov se dobi pri
Adolf Pauser-ju v Novem mestu.

V najem se da gostilna s pohištvo

v Malih Lašičah pri Fužinah poleg Žužemberka. Pri
hiši je tudi hlev in svinjak; tudi njivo se lahko zraven
dobi. — Več o tem se izve pri lastniku

[38]

Jožef Škul.

Novomesto. — Natisnil J. Krajec.